

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novít
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Drinopol padol.

52 tisíc Turkov v zajatí.

Po päťmesačnom hroznom útočení bulharské čaty zlomily hrdinskú obranu najhlavnej tureckej pevniny. Šükri baša nebol vstave ďalej brániť poslednú baštu európskeho Turecka. Päť mesiacov bol Drinopol v obležení a konečne padol 26. marca.

Mesto Drinopol, po ktorého uliciach krv takrečeno v potokoch tiekla, kde tak z tureckej ako aj z bulharskej strany, padlo veľa tisíc mladých životov, rímsky cisár Hadrian postavil v tej dobe, keď v bizantskom cisárstve začala prevažovať sila východu. Drinopol pekne vzmáhal sa popri Carigrade a Turci keď sa pustili na svoju podmaňujúcu cestu do Európy najprv tiahli proti tomuto mestu. Sultán Murad zaujal Drinopol a roku 1365. spravil z neho svoje európske sídlo. O sto rokov nato aj Carigrad padol do tureckých rúk a týmto položený bol základ tureckého pánstva na balkánskom polostrove.

Krvavý boj okolo Drinopola začal sa vo veľkonočnú nedeľu 23. marca a trval až do stredy ráno. V pondelok 24. marca o 2. hodine popoludní začala strelba proti východným pevnostiam Drinopola. V noci z pondelka na utorok pri východných pevnostiach bulharská pechota okolo pol 4 hodine postúpila ku rieke Kundere, cez ktorú prešla o štvrt na 5. hodinu. Súčasne polne a dobývajúce kanóny zahajily strelbu na turecké posície. Nepriateľ odpovedal prudkou strelbou. Pod ochranou delostrelectva dobývajúce čaty smelo napredovali a po východe

slneca bodákovým útokom zaujaly 7 tureckých posícií, načo 56. peší pluk útokom vrhol sa na severný oblúk pevností. V tom istom čase napredovali i čaty južného obluku pevností. Srbské čaty medzitým tiež víťazne postupovali. Čaty východného obluku pevností predpoludním okolo 10. hodiny prišli k mestu na 200—300 krokov. Pred večerom stalo sa zrejším, že dobývajúce delostrelectvo je v prevahe. Viac tureckých batterií onemelo. Preto bol vydaný rozkaz že v noci treba napadnúť celú čiaru pevností. V noci potom viedla sa mimoriadne živá kanonáda. Pechota zničila umelé prekážky a po východe slneca bodákovým útokom zaujala celú čiaru pevností. Potom Bulhari potiskli napred mažiare, aby si pevnosti zabezpečili. Rano okolo pol 9. hodiny Turci začali rúcať sklady, nemocnice a iné budovy vojenské, viac budov mesta však podpálili. Šipkovský 23. bulharský peší pluk 26. marca vo stredu ráno v strašnom boji vtiahol do Drinopola. Šükri baša hlavný veliteľ pevniny vo stredu popoludní o 2. hodine poddal sa bulharskému generálovi Ivanovovi.

Pri dobíjaní Drinopola Bulharov podporovali dve srbské armády. Aj sám hlavný veliteľ Drinopola baša Šükri so srbským generálom Štefanovičom chcel vyjednávať o kapitulácii, generál ale s tým odôvodnením, že on není hlavným veliteľom dobývajúcej armády, nabídnutie odmietol a upozornil na toto bulharského generála Ivanova, ktorý vyhlásil, že sám chce vyjednávať o kapitulácii.

Pri dobíjaní Drinopola v posledných 49 hodinách padlo hrozne mnoho Bulharov, Srbov a Turkov. Počet ranených ale prevyšuje všetky

pochopy a hrúze tohoto boja. V dobitom Drinopoli Bulhari ukoristili: 620 kanónov, 100 tisíc manlicheriek s municiou, mnoho kepeňov a iného vojenského vstrojenia. Do bulharského zajatia padlo: hlavný veliteľ pevniny Šükri baša, 16 iných bašov, štyria velitelia pechoty a osem veliteľov jazdcov, 1220 dôstojníkov a medzi týmito 64 nemeckých, 18 románskych a 6 belgických dôstojníkov. Tureckých vojakov do bulharského zajatia padlo 52 tisíc.

Ferdinand kráľ bulharský ako dostal zprávu o páde Drinopola odcestoval ta hneď v osobitnom vlaku. Sprevádzali ho jeho dvaja synovia Boriš a Cyrill a generali Savov, Ivanov a Petrov. Osobitný vlak však s kráľom a s jeho sprievodom na pre porúchanie koľajníc nemohol doraziť do samého Drinopola a v ceste kráľ pokračovať musel na automobile. Bulharské vojsko kráľa a jeho sprievod prijalo s ováciami. Kráľ s celým sprievodom ako vstúpil do mesta, hneď šiel rovno do vojenského kiubu, kde pod strážou nachodil sa hlavný veliteľ dobitej pevniny, baša Šükri s celým jeho štábom. Šükri baša kráľovi Ferdinandovi odovzdal jeho meč. Kráľ Ferdinand ale meč zpiatky dal Šükri bašovi a za hrdinskú obranu pevniny vyslovil mu svoje uznanie. Bašu Šükriho s celým jeho štábom odviezli do Sofie, hlavného mesta Bulharska.

Padnutie Drinopola v terajších pomeroch znamená posilnenie európskeho pokoja. Balkánske štáty budú úplne zaneprázdnené svojim novým zariadením sa v podmanených krajoch budú mať plné ruky práce nahradzovaním tých obrov-

ských ztrát, ktoré im ukrutná vojna zapríčinila a už týmto svojim zaneprázdnením budú nútené a aj sami budú na tom nástožiť, aby mocnosťami menej príležitosti poskytly ku zamiešaniam sa do ich vnútorných záležitostí. Takouto zmenou pomerov zmiznú pohnútky ku závodu medzi Ruskom a Rakúsko-Uhorskom o vplyv na balkánske štáty a keď tieto príčiny zmiznú, vyschne aj prameň vzájomného upodozrievania a žiarlenia o moc nad Balkánom.

Je síce pravda, že počas vyjednávania o pokoj vyskytne sa ešte nejedna otázka. Taká je riešenie požiadavok Rumunska, vyrovnanie protiv medzi Srbskom a Bulharskom a medzi Bulharskom a Gréckom pre ustálenie nových hraníc. Ale keď už európska diplomácia nevedela prekaziť vypuknutie strašnej vojny, zaiste celou silou pričíní sa ku pokojnému vyrovnaniu protiv pochodiacich len z prívelkej citlivosti a žiarlivosti pri čom bude diplomácia na dobrej pomoci ako aj veľká vysilenosť balkánskych spojencov, ktorí tiež túžia po čímskoršom uzavretí pokoja.

Z obratu ktorý nastal padnutím Drinopola, plynie nádej, že sa otvorí na desaťročia siahajúca pokojná doba, ktorá bude znamenať novšie zmohútnenie vývinu a pokroku, tejto našej dosiaľ v ustavičnom strachu pred ukrutnou balkánskou vojnou žijúcej starej Európy.

Hrúzy vojny.

V každej vojne páchajú sa ukrutnosti. Každý citlivý človek však s nevýslovnou hrúzou slyšať musí o tých hrozných ukrutnosťach aké páchané boly v terajšej vojne na balkánskom polostrove.

O týchto ukrutnosťach neustranný medzinárodný výbor najnovšie vydal nasledujúce dokumentami a očitými svedkami dokázané udaje:

1. V meste Gumuldjina 21. novembra pred tureckú modlitebňu (mečet) prišiel starý človek menom Derviš Achmed a prosil na stráži stojaceho bulharského vojaka, aby mu dovolil z modlitebne vziať jednu

Pohľad na čiastku Drinopola, ktorý 26. marca dobili Bulhari.

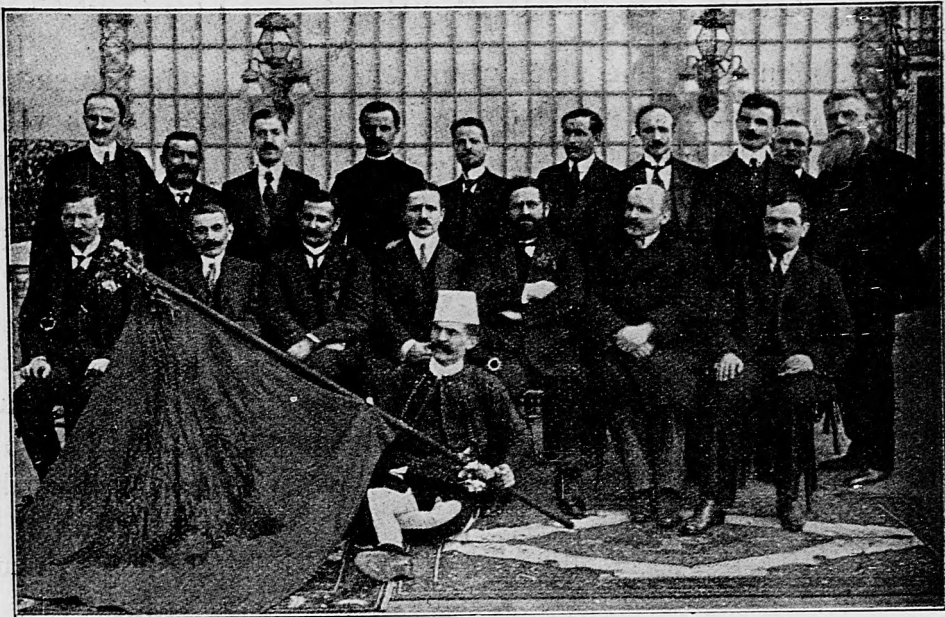
svätú relikviu. Bulharský vojak miesto odpovede bajonettom preklal Derviša Achmeda.

2. Seker Ali begovi hostinskému v Gumuldjine Bulhari odohnali ovce. So žalobou obrátil sa na veliteľa bulharského vojska, zkadial sa viac nevrátil. Jeho telo nikde nenašli.

3. V Doirane bulharské bandy do tureckých občanov, zien a detí strielaly ako do cieľa. Behom osemnásť dní takýmto spôsobom zastrelili dve sto poviazaných ľudí.

4. Obyvatelia dedín Radeviste, Strumdza a Osmanje pred Bulharmi utiekli do Doiranu. Bulhari vyhnali ich z Doiranu a turecké rodiny rozdelili v štyri karavany. V prvej karaváne bolo 4600 duší, boly to ženy, deti a starcovia. Z Doiranu odviedli ich popoludní a v chotáre mesta Bulhari všetkých postavili do radov na ceste a až do samého večera strielali do nich, kým neustali. Ku tým čo ostali z tejto karavány, postavili ztráž a išli spať. Včas ráno, pretože sa im minula munícia, všetkých rozdelili v menšie flupy a zabili ich sekerami a bajonettami. Zo všetkých štyri tisíc šesťsto ľudí nikoho nenechali na živote. V druhej karaváne bolo štyri tisíc a v tretej tri tisíc ľudí, všetkých do jedného zastrelili alebo zabili tak ako nešťastných prvej karavány. Zo štvrtej karavány vybrali chlapov a zastrelili ich, ženy odviedli do obcí Taraphana a Strumdza, kde sú bitunky a všetky zabili na bitunkoch, tela ich zahrabali do jedného járku.

5. V meste Petric 18. novembra Ali effendi hodinársky majster a jeho syn Ferhad effendi tajomník miestodržiteľského úradu zavolaní boli do kasárne, kde im obom podrezali krky. 21. novembra tureckých občanov po päť sviazali dovedna a odviedli za kasárňu a aby ich domy ľahšie mohli vyrabovať, zaklali ich bajonettami, takýmto spôsobom z dvestodevädessiat tureckých občanov zaklali dvestopäťdevädessiat. Ostatní štyria spolu sviazaní len tak sa oratovali, že na rozkaz bulharského vojenského náčelníka zastavené boly ďalšie ukrutnosti.

Vodcovia Albánov v kongresse vydržiavanom v Trieste uzavreli samostatnosť Albánie.

6. V Trsteviku 21. novembra večer z Bosny pochádzajúceho hospodára Ibrahim, jeho ženu, matku, šesťročné a dvočročné deti, v jeho majeri Bulhari preklali bajonettami. Mrtvoly hodili jednu na druhú, obľali petrolejom a podpálili. Deväťročného chlapca Ibrahim, ktorý keď videl čo sa robí, začal o ratu volať, lapili a hodili do ohňa. Ten ale hrozne popálený predsa uskočil a oratoval sa.

7. V dedine Sirekova osemadvadsať občanom Bulhari rozkázali, aby s ich rodinami shromaždili sa na konci dediny. Tam ich obviazali provazmi a dotiaľ bili kolbňami a klali bajonettami, kým všetkých do posledného nezabili.

Nateraz je dosť tolko z ukrutností, aké na Balkáne páchali Bulhari. Z Podgorice však oznamujú, že po bitke pri Brdici, ktorá pre Srbov skončila sa s veľkou porážkou, srbské čaty cúvly do dediny Barbatusti. Nastrašené obyvateľstvo s krížom v rukách tiahlo pred Srbov a prosilo o milosť, lež márne. Zdivočení Srbi ale vrhli sa na bezbranných obyvateľov dediny a starcov, ženy, deti nemilosrdne zaklali.

Balkánski spojenci ale tvrdia, že je to kultúra a civilizácia!

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Utok na katolíctvo.

Žiaľbohu už aj medzi Slovákmi šíri sa nevera, ačpráve Slováci odjakživa boli nábožní a verne sa pridrižovali tej viery, ktorú ich predkovia tak vrúčne vyznávali.

Nastala však nová doba. Nové túžby opanovaly ľud. Nové zásady sa zmocnily už aj tých vrstiev ľudu, ktoré častokrát nevedia rozoznať pravdu od lže, proroka od farizea. Nové zásady tie našly si cestu aj do dedinských domkov, tak že obyvatelia tých domkov ináč premýšľajú o istých veciach, ako o nich premýšľali ich predkovia.

Aj noviny, spisy a knihy rozširujú takzvané moderné, pokrokové zásady. Posmešne pišu o náboženstve. V posmech majú čistý a cnostný život. Oslavujú nemravnosť a povzbudzujú ľud, aby sa vyslobodil z moci kňazov a aby nedal na to nič, čo ti kážu a konajú.

Nákazlivosť je teda už aj medzi Slovákmi. Zapierať sa to nedá. Smer ten škodný má svojich nasledovníkov, ktorí od dlhšieho času buntošia medzi Slovákmi. Začali s tým, že utvo-

Popredné ženy bulharské väzňom nesú koláče.

rili politickú stránku, v nej sdrúžiť chceli všetkých Slovákov bez ohľadu na ich vierovyznanie, bo v tej stránke náboženstvo malo byť bočnou a zbytočnou vecou. Všetko jedno, či sa kto narodil ako katolík, luterán alebo pravoslávec, hlavná vec je, abys bol horlivým národniarom. Viera — hovorili tí vodcovia — itak nespasí Slováka, lež jedine len politika.

A tento program, ktorý hneď pri zakladaní stránky národnárskej namierený bol proti katolíctvu, s oduševnením prijali mnohí katolícki kňazia a žiaľbohu zaň aj horlili. Postavili sa proti kresťanskej ľudovej strane a rozširovali zásady svojej stránky, tak neumne, že preto nejdón z nich dostal sa aj do väzenia.

Medzitým v stránke národnárskej riastol vplyv luteránov a nevercov. Títo si spokojne drhli ruky, že majú takých oduševnených, smelých a neunávených pomocníkov. Luteráni boli obozretní. Tí len z boku hľadeli na účinkovanie kňazov katolíckych a nikdy nedopustili sa takých výčinov, pre ktoré súd by ich bol vzal na sodpovednosť.

Patriční katolícki kňazia, ktorí v spoločnosti luteránov, bezbožných pokrokárov a červených socialistov tak dobre sa cítili, že za svote zásady agitovali nielen na poli politickom, lež aj v cirkevnom ohľade dvíhali nové požiadavky a zostavili nový programm. Neboli spokojní s biskupami, ba ani so samým pápežom; žiadali iné bohoslužby a inú liturgiu. Nepáčil sa im ani kňazský stav v terajšom zostavení. Doktorí sa chceli ženit; žiadali vyzdvihnutie istých cirkevných obradov, ktoré im boly obtížne a pre ktoré sa haňbili.

Jedným slovom, títo kňazskí agitátori väčmi dobíjali na cirkev, ako luteráni a pokrokári. Títo sa len dívali, čo sa to deje a akých oni majú znamenitých pomocníkov. Ved posial oni ako luteráni, pokrokári a neverci neopovážili sa tak rozhodne vystupovať proti katolíckej cirkvi. Považovali to za zvlášte výbornú vec, že sami kňazi napádajú nenávidené katolíctvo!

A túto pomoc znamenite použili druhovia tých pomýlených kňazov. Aby aj čím zdarnejšie dobíjať mohli katolícku cirkev, vybrali sa na Moravu a do Čiech a tam hľadali spojencov. Tých tam aj ľahko našli, veď v Čechách od dávna účinkovali učenci neverca dra Massarika.

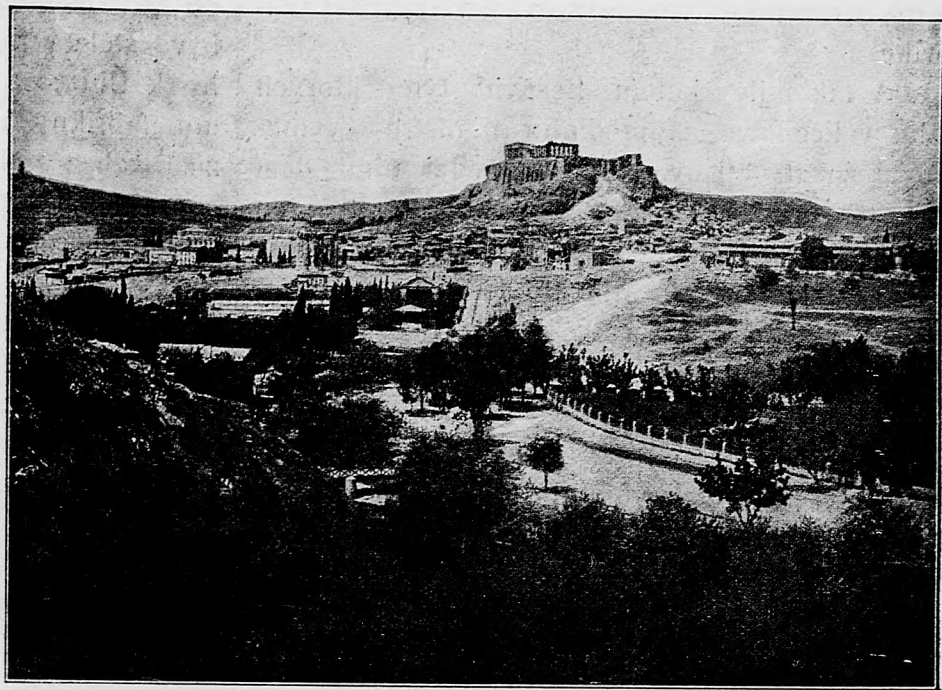
Tento už celé húfy takých učencov vychoval v duchu nevereckom. A zásady jeho prešly aj k nám a šíria sa. Rozširujú ich učenci Massarikovi. Táto nákazlivosť, ktorá po sebe nechá mravnú hnilobu, ako čoby bola k rozumu priviedla tých katolíckych kňazov, ktorí za tak dlhý čas pri boku luteránov a neznabožských pokrokárov napádali svoju cirkev. Precitli aspoň len na oko. Naľakali sa svojej vlastnej práce, bo ona od diabla pochádza. Ten ich zviadov, aby za podnožku slúžili luteránom a pokrokárom. Zmenili ich taktiku. Už nenapádajú viacej svoju vlastnú cirkev, lež povadiac sa s luteránmi, vrhli sa na nich a brania proti nim katolíctvo.

Ťažko je však uveriť, žeby obrat tých pokrokárskych kňazov skutočne bol aj opravdivým. Ja aspoň pochybujem v tom. Tú ranu ale ktorú tí pánkovia zavdali katolíctvu, nikdy viac nezahojia. S ich trucovitosťou, namyslenosťou ctibažnosťou a neumnou politikou hojne prispeli k tomu, že medzi Slovákmi šíri sa nevera. Či dakedy očistia sa z toho hriechu? Či môžu nabraďiť tie hrozné škody, aké zapríčinili svojmu náboženstvu a slovenskému ľudu?

Záhorský.

Kto chceš byť barónom?

Častokrát čujeme a čítame, že jeho veličenstvo kráľ toho alebo oného žida vymenoval za uhorského zemana, s tým a s tým predikátom. Úradné noviny majú riadnu rubriku, v nejž uverejňujú, na ktorého žida alebo iného smrteľného «dobrodinca» alebo «vlastenca» usmiala sa kráľovská milosť, po čom ten istý dostal nejaký rád alebo vymenovaný bol za opravdového tajného radcu pána kráľa. No kto má veľa tých vlasteneckých zásluh, ako na príklad Ladislav Lukács, takého pán kráľ vymenuje za baróna alebo za grófa, po čom taký vyznačený ešte aj na podošvu svojej obuve

Athény, hlavné mesto Grécka.

a na koňské opraty dá svoj barónsky, grófsky cimer vyraziť, S takým vyznačením ten veľký vlastenec z radu obyčajných ľudí povýšený je medzi uhorskú šľachtu a na slávnostach hrdo sa vypína v jeho dolmáne v úzkych štíblach s ostruhami a so šablíčkou na boku. Úradné noviny aj to udajú, že taký novopečený barón aké má zásluchy, Človek, keď to číta, ozaj myslí, že taký šablíčkár v celom jeho živote dobré ciele napomáhal, prevádzal dobročinnosti a vlasť bránil pästou, šablou a kanónom. Kto ale zná spôsob a tajnosť kráľovského vyznačenia, zasmee sa nad rubrikou úradných novín, v nejž novopečení šľachtici a tajní radcovia po prvý krát uvidia božieho svetla a rečie:

— No ten zase naplnil kassu strany mungovskej.

Áno, tak je. Barónstvo a iné vyznačenia nedávajú za zásluchy, lež za veľké peniaze. Hrdí a marnomyselní páni, najmä židáci, keď už nazdierali milliony, nevmetia sa viac do svojej občianskej kože, lež behajú za vládou, aby im u kráľa vychodila zemanstvo a barónstvo. Vláda určí taksu a pán kráľ odmení ohromné zásluchy novopečeného baróna a šľachtica. Najmä pred poslaneckými voľbami, z viedenského cisárskeho hradu padajú zlaté križe a barónske koruny. Čím viac potrebuje vláda na dušekupectvo a na vyplatenie dlhov rôznych lahtikárov, ktorí vystúpia ako vládni kandidáti, tým viac vyzna-

čenia uverejňujú vládne noviny v tej istej rubrike.

A tak milý čitateľu, nezáviď tým, ktorých jeho veličenstvo na predlohu ministrov vymenoval za šľachticov, veď je medzi nimi dosť švindlerov a kšeftárov. Oni draho zaplatili ten zlatý kríž a tú barónsku korunu, s ňouž sa tak vychvalujú. Nevidali! Šľachtici, šabličkári! Niektorí z nich ešte nedávno kože skupovali, dnes sú už bendegúzfalvi és balambéri Hecht Náthánovia. Preto aj to kupčenie s barónstvom a s krížikmi nenie iné, ako slabosť vysokomyselných ľudí a príležitosť, aby mala vláda peniaze na kortešovanie.

Aj v iných krajinách kupčia vlády s vyzna-

Barón Alexander Barkóczy,
radca ministerstva kultúry; následkom neohroženého vyznávania viery a krutých nápadov slobodných murárov utiahol sa na odpočínok.

čeniami, lež nikde tak bezočivo ako u nás. Inde rodená šľachta protestuje proti tomu, aby sa medzi ňu dostali všeliakí nehodní ľudia, u nás však vláda sama nahovára istých boháčov, aby si svoj rang oziarili s barónskou korunkou alebo s radom svätého Štefana, bo to je dôchodok vlády. Jeho veličenstvo, v ktorého mene rozdáva tie čačky, nemá z toho nič, vláda ale určí cenu tých čačiek. Že z tých peňazí koľko príde do mungovskej pokladnice a koľko ostane z nich vo včkoch istých páňkov, o tom nikto nevie.

Hľa jeden príklad, ako sa v Uhorsku baróni rodia.

Istý Adolf Kürschner, židovský cukrovárnik na Morave, keď už ostal boháčom, túžil najprv

po zemanstve a neskôr po barónstve. V Brne býva stále a v Uhorsku nikdy nebol. Neviaže ho k Uhorsku ani rodinný sväzok, nemá tu ani fabriku ani zastupiteľstvo, slovom nemá žiadnych zásluh, aby sa stal uhorským šľachticom, Nemá patričnosť uhorského občana a vzdor toho ostal uhorským šľachticom, barónom.

Že ako sa to mohlo stať? Povedia vám Tisza a Lukács.

Adolf Kürschner ešte roku 1908. kúpil si rakúske zemanstvo. To mu ale nebolo dosť, on chcel byť barónom. Utiekal sa u rôznych rakúskych kruhoch, lenže všade ho odmrštili. Rakúska vláda obávala sa súdu verejnej mienky a dala na vedomie Kürschnerovi, že v Rakúsku nerodia sa baróni tak z husta, ako v Uhorsku. Kürschner však nedal sa odbiť. Vyhľadal istého rakúskeho aristokratu a riekol mu, že jeden million korún daruje na rôzne dobročinné ciele, jestli obdrží barónstvo. Záležitosť znovu prišla pred rakúsku vládu, lež z barónstva Kürschnerovho nebolo nič, Kürschner ani vtedy neodstúpil. Jedného dňa s jeho dvoma synmi odcestoval do Viedne, kde mal dostaveníčko s výspomenutým rakúskym magnátom. Tento naliehal na Kürschnera, aby písmo vystavil zo seba, že na ten pád, jestli barónstvo obdrží, hotový bude na ustálené a vyznačené dobročinné účele obetovať jeden million korún. Opakujeme, že to obetoval na verejné dobročinné ciele a nie na zakúpenie poslaneckých mandátov.

Kürschner vystavil žiadanú listinu. Čo sa však nestalo? Keď sa mungovská vláda dozvedela, čo bolí Kürschnera, oslovila jedného budapeštianskeho bankdirektora, ktorý v úzkom spojení stál s jedným ministrom vlády Khuenovej a s ktorého pomocou vláda previedla pár dobrých obchodov.

Tento direktor banky na oslovenie uhorskej vlády išiel do Brna za Kürschnerom a namlúvil ho, aby si pýtal uhorské barónstvo. Patričný bankdirektor odcestoval do Brna a oddal Kürschnerovi nabídku vlády Khuenovskej. Dľa tej smluvy, vláda uhorská vychodí u kráľa barónstvo pre Kürschnera, za čo on zaplatí osemsto tisíc korún. Nie na dobročinné ciele, lež vláde. Kürschner robil námietky, že on nenie uhorským občanom a tak nemôže nároky dvíhať na

uhorské barónstvo. Prostredník vlády Khuenovskej ale uspokojil ho, že nemusí mať verejnoprávne škrupule miesto uhorských ministrov.

Kürschner poradil sa so svojimi synmi, bo on viac k vôli tým chodil za barónstvom, aby sa oni tým bohatšie oženit mohli. Rodinná porada dohodla sa, že Kürschnerovci prijmu uhorské barónstvo, bo dobre vedeli, že nedostanú rakúske barónstvo.

O dva mesiace Kürschner stal sa uhorským barónom, pre tie ohromné zásluhy, ktoré si zadovážil okolo uhorského cukrového priemyslu. (Ačpráve v Uhorsku ani len kocku cukru nevyhotovil). Kürschner zaplatil vyjednaných osemstotísíc korún, lenže kým tie prišli do mungovskej pokladnice, stopily sa na polovicu. Ponevác ale roku 1910., keď sa Kürschner v baróna obrátil, bolo už po voľbách, za barónstvo utržené peniaze obrátili na iné ciele. Mnohí páni sa delili s nimi. Jednoducho ukradli ich. Vec táto bola by ostala v tajnosti, keby ju neboly jedny budapeštianske noviny vykultaly. Tie aj to vedia, kto bol ten minister, ktorý naviedol jeho veličenstvo, aby nehodného a v Uhorsku neznámeho Kürschnera za baróna vyznačil. Noviny tie aj to vedia, že z tých Kürschnerových peňazí koľko prišlo do mungovskej kassy a koľko si z nich zadržali istí veľkí mungovskí vlastenci.

Ctení čitatelia, včul už viete, ako sa rodia u nás baróni. Nemusíš byť vysokého rodu. Nemusíš mať zásluhy. Nemusíš byť obetavým činiteľom, ba ani len uhorským občanom. Zaplat do vládnej kassy na zakúpenie voličov, Pomasti dobre volaktorých mungovských vlastencov a akýkoľvek židovský špalek vymenovaný bude za baróna alebo taký človek ako je Lukács dá sa sám vymenovať za grófa. Takí noví baróni a grófi, zemanské, barónske a grófske cimere môžu si dať vyšif aj na pudlá ich galhot a môžu sa odvolávať na svojich slávnych predkov, ktorí kedysi kupčili so zajačimi kožkami.

Hja, v Uhorsku všetko je na predaj...

Či nenie tak, gróf Ladislav Lukács?

Fatranský.

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kreštana!»

Tiež spravodlivosť.

Hádam ntkto nemá takú veľkú slobodu, ako spoločnosti, ktoré stavajú železnice. Železnice stavať je obchod znamenitý. Vedeli to naši liberáli, preto ku takým podnikom pýtali si koncessie. Nejedon liberál, najmä židák, zbohatnul pri železniaciach. Najprv pomastil dobre tomu ablegátovi, ktorý u ministra vychodil mu koncessiu. Keď bolo za potreby, pomastil aj inde. Aj páni excellenciáši radi prímu oročky. Z čoho že by čiahalo na karetky, na šampaňské, na koňské dostihy a na iné pánske passia? Bez

Gróf Berchtold, uhorsko-rakúsky minister zahraničia,

oročky nič. Kto nemastí, ten nedostane koncessiu.

Spoločnosť, ktorá dakde stavať chce železnicu, dá ju najprv vymerať. Inžinieri volne chodia po chotároch. Nepýtajú sa, čia je zem, ktorú šliapu, merajú kde a ako sa im páči. Že ti vezmú najkrajší kus, že ti zkazia, pokusujú rolu, trpeť musíš bez slova. Márne protestuješ, to nič neosoží. Taký je zákon. A probuj sa protivíť tomuto zákonu, zle obstojíš. Železnica je vymerená, rozpočet hotový. Spoločnosť, ktorá ju stavať bude, vopred vie koľko bude stáť stavba železnice a aký bude mať osoh. A kto že zaplatí ten osoh? Obce, majitelia, ktorí sú pri stavbe interesovaní a robotníci, ktorí železnicu

Nové bitky na púšti Sahara.

Talianskí vojaci na bojišti v Tripolisi. Arabskí povstaleci v Tripolisi znovu napadli Talianov. Po päťhodinovej bitke Taliani zahnali Arabov, ktorých viacej sto ostalo na bojišti. Talianov padlo 24 a 138 bolo ranených.

Šance pri Čataldže.

Obrázky z Albanie. Mnoho píšeme prítomne o Albanii a Černohorsku. Čteným čitateľom predstavujeme preto ľud týchto krajín v pôvodných obrazoch. V hornom obrázku z ľavej strany vidaf dvoch chlapov z okolia mesta Skutari. Pod nimi stojaci ozbrojený chlap je vodca albánskej bandy. V prostriedku vidaf albánske ženy v ich podivnom kroji. Pod nimi vidaf objav ako turecký vojak za vedomie dáva albánskym ženám, že im podpália dedinu. V pravom rohu dolu vidaf popredného černohorského veliteľa kmenu. V pravom uhle z hora vidaf ako v snahe po pás službu koná albánsky strážca.

stavať budú. Spoločnosť od obiec žiada peňažný príspevok na stavanie železnice a zastupiteľstvo obce odhlasuje žiadané tisíce. Zaplatia ich patriční občania v podobe porcie. Áno, od toho času platí dudú železničné porcie. Potom sa začne kúpa zemí, ktoré železnica kriájať bude. Záujmy spoločnosti to požadujú, aby konzorcium čím lacnejšie odkúpilo ku stavbe potrebné plochy. Čím lacnejšie ich kúpi, tým väčší má zisk. Beda tým majiteľom, ktorých nemá kto zastaf.

Takým konzorcium prejde cez rozum. Pohodí im maličkosť za štvorcovú siahu a je vec dokonaná. Z toho si spoločnosť nič nerobí že oklamala súmajiteľov. Čím ich lepšie dostala, tým má väčší zisk. Oproti tomu niet obrany. Probuj odporovať, že ty tvoju zem nedáš za to, koľko ti konzorcium sľubuje. Nevyhráš nič. Vezmú ti tolko (a tam) z tvojej zeme, koľko sa im páči a vyvlastnia si ju za to, ako to zákon určí. Pohubili ti zem. Narobili ti mrzutosti. Ty si klial na železnicu, na konzorcium a predsa si nič nevyhral. Vidiš, toto je ten spravodlivý, liberálny zákon, dľa ktorého majiteľa pozemkov vydaní sú svevoli obchodníckych spoločností, ktoré z toho majú zisk, keď chudobných gazdov čím väčšmi oklamú.

My neagitujeme proti železniciam. Vieme, že sú potrebné, my sa ohradzuje len proti tej nesvedomitosti a proti tomu zdieračstvu, ktoré zkusujeme pri stavaní železníc. To predsa není po pravde, že konzorcia, ktoré železnice budujú, tak veľké nadpráva majú a že chudobných občanov proti zdieračom neobháji ani vrchnosť ani zákon, Spoločnosti pri takých stavbách berú aj také zeme, ktoré si nevysvojily s čím oškodia obce a jednotlivých. Proti tomuto zbojstvu niet obrany iba fiškál a súd. To však je drahá obrana.

Žiadame teda opravu železničného zákona. Nech je koniec tým lúpežam, ktoré páchajú sa pri stavbách železníc. Neslobodno boháčov napehávať a ubohý ľud zdierať. Keď ludu vezmú a pošpatia jeho roličku, nech mu ju poriadne zaplatia.

Ondrej Hladký.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Hrozné katastrofy v Amerike.

Na severo-východných stranách Spojených Štátov vo veľkonočnú nedeľu v noci pustošil obrovský víchor, zvlášte v štátoch Omaha, Nebraska a Indiana. Víchor obzvláste v meste Omaha zapríčinil ukrutnú škodu. Tu víchor obyvateľstvo prekvapil v spánku. Domy sa rúcaly a po polnoci o 2. hodine v centre mesta vypukol oheň, ktorý sa rapídne šíril. Už celé predmestia ležaly v rumoch, keď nad úsvitom nastal lejak a oheň udusil, o krátky čas nato i víchor prestal pustošiť. Víchor aj v iných mestách narobil obrovskú škodu a vyžiadal v obeh na stá ľudských životov. Víchor zúrila od nedeľe noci do pondelka poludnia aj na Atlantickom oceáne. Veľa menších lodí utonulo a veľké lode sa ztroskotaly.

Od 15. marca toto bol už šiesty víchor v Severnej Amerike. Obrovský víchor smietol všetko čo našiel v ceste. V mnohých štátoch rieky vystúpily zo svojho riečišťa, inde zase zúrila požiar. Víchor najväčšiu zkažu zapríčinil v meste Omaha. Telefonové centrum, kde bolo 195 ženských, sa srútilo, taktiež srútil sa i kláštor sv. Kríža. Zelezný most nad riekou Missouri sa srútil. Dľa hodnoverných zpráw v Omahe najmenej 700 ľudí prišlo o život. V mešte Dayton (štát Ohio) obrovský víchor smietol jednu školu, ktorej všetky siene boli nabité žiakmi. Štyri sto žiakov zahynulo. Povodeň zas odvliekla jednu nemocnicu a všetkých 600 chorých prišlo o život. Celá obchodná štvrť mesta zhorela na popol. Povodeň pustošila aj v štáte Indiana, kde zvláste polozenie miest Indiana a Peru je beznádejné. Následkom živelných pohrom v železničnej premávke v štátoch Ohio a Indiana nastaly také zmätky, akých tam už od 20 rokov nebolo.

Škodu železničných spoločností šacujú na 12—15 millionov dollárov. Dľa najnovších zpráw na územiach navštvienených živelnou pohromou najmenej 5000 ľudí prišlo o život a 30.000 ľudí ostalo bez prístrešia. Hmoťná škoda je obrovská a len v meste Omaha škodu šacujú na 12 mil. dollárov. A aby pohroma bola úplná, mnohé fabriky museli zavreť, tak že tisíce ľudí ostalo bez výživy. Predseda Spojených Štátov Wilson k americkému ludu vydal manifest, v ktorom

ho prosí, aby pospiechal na pomoc ťažko navštvivenému obyvateľstvu.

Na územiach, ktoré stihla povodeň, telefonové a telegrafické spojenie je pretrhnuté. Vela sto mostov odvliekla voda, Mesto Dayton takmer celé vyšlo na vnivoč. Gubernátor štátu Ohio oznamuje, že v Ohiove 250.000 ľudí ostalo bez prístrešia. Parlament štátu Ohio 500.000 dollárov odhlasoval na podporu pohromou navštvivených ľudí. V Indianopolisi utopilo sa 200, v Kolumbii 150 ľudí, Ukrotnej katastrofe padlo v obeť asi 1300 osob. Jeden million robotníkov ostalo bez chleba. Zztratu obchodu a priemyslu v číslciach nemožno ani udať.

Z balkánskeho bojišt'a.

Na uzavretie pokoja není výhľadov ani po páde Drinopola.

Nikita kráľ černo-horský protiví sa uzavretiam europejských veľmocí a bombardujú ďalej mesto a pevninu Skutari. Následkom toho europejské veľmocí prísne zakročily proti Černo-horsku a jestli sa nepodrobí vôli veľmocí, prinútia ho k tomu zbraňou.

Srbské čaty po páde Drinopola opustily bojište a vrátili sa do Srbska.

Bulhari pokračujú v krvavých bitkách na čiare pred Čataldžou a minule utrpeli citlivú porážku.

Georga I. gréckeho kráľa zavraždeného v Salonikách, pri zastupiteľstve všetkých europejských panovníkov, minule pochovali v Athenach.

Do volebného okresu žabokretského.

Georg **Szmrecsányi** krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany volebného okresu žabokretského najbližšie navštíví horlivých voličov ľudáckych vo viacerých obciach okresu. Sprevádzať ho budú vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Koloman *Brestyenzsky* a Ján *Bartos*. Ako všestranne známo, krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi*, práva ľudu zvlášte malých hospodárov, malých remeselníkov a pri tom aj katolícku vieru neohrozene zastáva za každej príležitosti. Voličia žabokretského okresu teda už vopred tešiť sa môžu príchodu svojho obľúbeného vyslanca a úprimného priateľa. Preto

aj už i pri tejto krátkej zvesti o jeho príchode po celom žabokretskom okrese nech ozýva sa radostné heslo: Nech žije krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi*.

Žiadajú zas viacej vojakov.

Kontingent rekrútov zdvihnuť majú znovu o 50 tisíc mužov. Nemecko, Taliansko a Rusko zväčšujú armády, následkom toho vraj aj Uhorsko-Rakúsko každoročne o 50.000 viac vojakov potrebuje ako doposiaľ. Zkadiť vziať tých 50 tisíc nových rekrútov, keď teraz assentujú už aj školavých, polohrbatých, o to sa mungovci nestarajú, aby sa pri mastnom hrnci udržali, na slepo odhlasujú aj sto tisíc nových rekrútov.

B E S E D N I C A.

Havran.

(Legenda.)

Zo všetkých vtákov, ktorí vyšly z rúk Hospodinových, najkrásnejší bol havran. Perie jeho bolo biele jako sneh. Hlas mal veľmi lúbezný. Keď ho niekto počul, nechal všetko a šiel načúvať rozkošný jeho spev.

Pánu Bohu bol havran veľmi milý. Často volal ho k svojmu trónu, aby spieval. Tým havran zpyšnel. Nepomyslel, že za belosť svojho rúcha a lúbeznosť svojho hlasu jedine Panu Bohu má čo dakovať. Pýcha jeho bola veľká. Často, keď ho pán Boh k sebe volal, robil jako by nepočul. Nepomyslel, že *pýcha predchádza pád*.

Bol Veľký piatok, deň smútku. Zvony prestaly znieť hudba utíchla. Ani vtáci nespievali. Celá príroda smútila. Veď bol pamätný deň hrozného umučenia Syna Božieho! Ľudia kľáčali v kostole a modlili sa.

Havran dobre vedel, že je Veľký piatok, ten deň, v ktorý Spasiteľ dušu svoju za spasenie sveta na dreve Kríža bol vypustil. Priletel ku kostolu, v ktorom sa všetko modlilo. A tam začal spievať svojim preľúbezným hlasom.

Ako ľudia v kostole počuli spev havranov, vstali zo zeme. Slzy prestaly padať, ich srdcia nevypúšťaly viac vzdychov, Spievanie havranovo rozveselilo všetkých. Vybehli z hostola a s podívením hľadeli na havrana. Niektorí počali s ním spievať, bo tak veľkú moc mal hlas zpyšnelého havrana!

Pán Boh už dávno vedel, čo sa robí v srdci nevďačného havrana. A keď videl, že hľadí aj ľudí od úty k Bohu odvracať, naplnená bola miera hriechov havranových. Pokynul Pán a — snehová barva, peria vtákového zmenila sa v čiernu jako uhol. Ľud s hrúzou hľadel, čo sa robí. A havran? Jeho veselý spev zaraz utíchol. Zاتمelo sa mu pred očima. Videl jako bola zmenená barva jeho peria. Vykrikol zúfale; a hľa, ne-

bol to ten krásny, vábivý a mocný jeho hlas! Bol to škaredý škrek:

— Kra-kra-kra!

Tak potrestal Pán Boh pýchu havranovu. A od toho času je havran čierny, hlas má oškľivý a drsný. Nevyletuje už do neba k trónu Pána, ale zdržuje sa nízko pri zemi, bo sa haňbí za svoje hriechy.

Beda tomu, skrz koho pohoršenie prichádza!

ANEKDOTY.

Dedinský rychtár s niekoľkými prednejšími výborníkmi šiel pánu slúžnemu vinšovať na meno, i povedal:

— Občania! Ja samý prvý poviem pánu slúžnemu, aby ho Pán Boh živil a vy za mnou zakričte: «aj s vašou pani manželkou i s vašimi dietkami!» No však nám za taký srdečný vinš azda niečo potom pohodia.

Takto ushovorení idú k Pánu slúžnemu. Rychtár otvára dvere, remienčok krpeca sa mu odviazal a prisažný, čo za nim šiel, stúpil mu naň, následkom čoho rychtár dolu nosom letel až do prostried izby k nohám pánu slúžnemu.

— Aby vás tu jazerný čert uchytil! — skrikne nahnevany, s udretým nosom hor sa chabrajúci rychtár.

— Aj s vašou pani manželkou aj s vašimi dietkami! — kričia na to do izby sa tlačiaci výborníci za rychtárom.

Čo im pán slúžny «hodil» za takýto vinš, o tom mlčí krónika.

*

Študent vyprával pred veľkou spoločnosťou v hostinci o svojich vedomosťach, o svojich schopnosťach, slovom o všetkom, čo kedy pekného, dohrého, múdreho vykonal a čo ešte môže vykonal.

Jeden z hostov sebavychvalovanie študentovo nemohol už ďalej počúvať a prehovoril k nemu pichlavo:

— Keď ste nám toho už toľko nahovoril, čo ste kedy vykonal a čo pri svojich schopnosťach ešte vykonať môžete, teda by ste nám mohol aj to povedať: čo ste nenie vstave urobil? Ručím vám za to, že čo vy nemôžete, to zase ja môžem.

— Ja — odvetil študent chytro — ja nemôžem moju trovu hostinskému zaplatiť a teší ma, že to vy za mňa urobíte môžete.

Za všeobecnej veselosti vytiahol hosť tobolku s peniazmi a trovu študentovu zaplatil.

N. Volla.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krešťan». «Krešťan» už cez XX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny krešťan číta a predpláca len «Krešťana».

Uhorsko-katolícky abstinentný spolok sv. Kríža.

Výťah zo stanov.

1. §. Meno spolku: Uhorsko katolícky abstinentný spolok sv. Kríža.

3. §. Odznak spolku: štít a v ňom na bielom poli zlatý kríž.

Tento odznak len abstinentní údovia môžu nosiť.

4. §. Patron spolku: Sv. Ján Krstiteľ.

5. §. Cieľ spolku: a) Rozširovania myšlienky abstinencie — to jest úplného zdržovania sa od opojných nápojov — vo všetkých vrstvách spoločnosti, zvlášte medzi mládežou; b) Vyučiť údov, aby spasonosným príkladom abstinencie proti obyčajom pitia, proti užívaniu opojných nápojov, proti korheľstvu bojovali.

6. §. Údovia spolku: a) Riadnym údom môže byť každý abstinentný kresťanský muž, žena alebo dieťa, ktorí aspoň od 3 mesiacov sú abstinentní; b) Zakladajúci úd môže byť každý abstinentný úd, ktorý na ciele spolku razom alebo behom jedného roku aspoň 100 korún obetuje; c) Podporujúci sú všetci tí, ktorí nemôžu síce za riadnych údov vstúpiť, ale zato snahy spolku podporujú a sľubujú viesť život veľmi mierny a pálenčené nápoje vôbec nepijú; d) Večítí podporovatelia môžu byť tí, ktorí na ciele spolku razom alebo behom jedného roku aspoň 100 korún obetujú.

9. §. a) Riadni a podporujúci údovia platia zápisné taktiež členovský poplatok — od 10 halierov do 2 korún siahajúci. — Výšku týchto poplatkov určia skupeniny jednotlivých biskupstiev, ohľad berúc na hmotné pomery svojich údov. Údovia, ktorí platia 2 koruny členovského poplatku, taktiež údovia zakladajúci a večítí podporovatelia dostanú úradné noviny spolku.

11. §. Zdržovanie sa opojných nápojov nevzťahuje sa na tie pády, keď týchže užívanie viera alebo lekárske nariadenie predpisuje.

13. §. Údom spolku stane sa ten, kto «Osvedčenie vstúpenia» podpíše. Kto do spolku vstúpil, zaviazaný je za 3 roky údom ostať.

15. §. Údovia môžu sa súčasťou na shromaždeniach svojich skupenín a na valnom shromaždení.

23. §. Jestli by v objeme jednotlivých fár v niektorej škole, fabrike alebo ústave 20 abstinentných údov bolo, tí môžu osobitnú skupeninu utvoriť a úradníkov si voliť.

24. §. Miestne skupeniny držia mesačne aspoň jedno shromaždenie, na ktorých môžu usporiadať poučné prednášky spojené so spevom, hudbou — tiež tuna sa poradia o zaležitostach týkajúcich sa spolku a hnutia protialkoholického.

59. §. Spolok každoročne aspoň raz vydržiava krajinské valné shromaždenie dľa možnosti počas veľshromaždenia Katolíckeho Krajinského Družstva.

72. §. Obhajcovia spolku sú súčasťou sa údovia

vysokého sboru biskupov, hlavní obhájcovia ale abstinentní údovia sboru biskupov.

Edmund Schürger
Správuvedúci podpredseda.

2687/1912. Uhorský Katolícky abstinentný spolok sv. Kríža vytknul si dosiahnutie veľmi šlachetných a tak z ohľadu náboženstva jako aj vlastenectva veľmi vážnych a nadmieru časových cieľov. Najvrelejšie si žiadam, aby jeho v tomto smere vykonávaná horlivá práca najlepším a najstálejším úspechom korunovaná bola.

Balatonfüred 13. mája 1912.

Klaudius Vaszary v. r.
kardinál knieža-primas.

Stanovy uh. kráľ. ministerium vnútorných záležitostí, potvrdilo pod číslom 136.884/1912.

Ohlas a vyzvanie ku slovenským rodákom.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Drahým bratom a sestram na vedomie dávam, že s pomocou Pána Boha tiež aj ja pôjdem na sv. púť do večného mesta Ríma. Preto prosím Vás, známi moji bratia a sestry z prešporskej, trenčianskej a oravskej stolice, hor' sa aj Vy so svojimi známymi spevákmi! Bude nám to milo, keď aj tam ukážeme svetú, že ešte Slováci žijeme a našim krásnym spevom, našu lásku k Pánu Ježišu a jeho drahej Matke blah. Pane Marii pred svetom na javo dáme.

Do 15. apríla hláste sa ku tejto púti v strednej kancelárii Katolíckej Ludovej Jednoty, Budapešť, IV., Františkánsky plac 7., II. poschodie a 20 korún hneď pošlite! A ostatnie vám povedia ako máte robiť; len svoju adresu zretelne napíšte, aby Kancelária Katolíckej Ludovej Jednoty v Budapešti mohla Vám vaše veci doručiť.

S tým vás Bohu porúčam do radostného videnia sa na 28. apríla v Pešti!

Váš brat v Kristu!

Ondrej Cservjenka
učiteľ na odpočinku.

CHYRNIK.

Jeho excellencia vysokodost. pán knieža-primas Uhorska a arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch minule vo výsluchu prijal veľkú deputáciu stolice nitrianskej a z tejto príležitosti osvedčil sa, že dľa svojich síl podporovať bude záujmy stolice nitrianskej.

Nový arcibiskup viedeňský. Ako sme svojim časom udali, nedávno zomrel viedeňský knieža arcibiskup kardinál dr. Nagl. Na jeho miesto za viedeňského knieža-arcibiskupa vymenovaný je korneuburgský praepošt dr. Piffl.

Kardinál Respighi † miestodržiteľ svätého otca pápeža zomrel v Ríme 22. marca. Kardinál Respighi narodil sa v Bologne roku 1843. a roku 1899. stal sa kardinálom. Roku 1900. vymenovaný bol za miestodržiteľa pápeža.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie z príležitosti osmého výročitého dňa vysvetenia za biskupa košického prijal holdovanie kapitule a ústredného duchovenstva v ktorých mene obľúbeného arcipastiera pozdravil veľpraepošt Eduard Medveczky. V Zelený štvrtok, akožto v pamätný deň založenia prevelebnej Sviatosti Oltárnej za pomocietva 12 diakonov slúžil slávnostnú sv. omšu za čím posvätil sväté olejky a znakom hlbokoj poníženosti ako Pán Ježiš apoštolom, umyl nohy dvanásť chudobným. Ondrej Kozora, apoštolský protonotár, praepošt a farár košický ako sme minule spomenuli, po krátkej nemoci zomrel 13. marca. Za dočasného správcu košickej mestskej fary osvietený pán biskup vymenoval Štefana Illés, radcu biskupskej sv. Stolice a najstaršieho kaplána košického. Spolok Alžbety nevyliciteľných nemocných. 14. marca vydržlaval svoje ročné shromaždenie, ktorému predsedal osvietený pán biskup a grófká Rudolfova Zichy. Na domoveň sv. Jozefa opustených dietok, dvaja bezmenní darovali 3—4 koruny. Štefan Karniss farár tokajský na vranovský dom Piusa zostaralých a nemocných kňazov darovali 40 korún. — *Alsókörtvélyes:* V tunajšej obci postaviť majú nový kostol, ktorý má stáť 80 tisíc korún. Stavať ho má Ján Balogh košický staviteľ.

Chýry zo Sáriša. *Prešov:* Obtížne obrady sv. týždňa odbavoval Adalbert Zaborovszky praepošt a farár prešovský. Anton Papp, grécko-katolícky osvietený pán biskup ungvársky 14—22. marca za kňazov vysvätil 8 bohoslovcov grécko-katolíckych. — Štefan Szemann professor grécko-katolíckeho náboženstva na tunajšom kráľovskom hlavnom gymnáziume katolíckom, za radcu biskupskej svätej stolice je vymenovaný. Rim. katolícka škola na tunajšej kalvárii zhorla 15. marca, následkom čoho deti tejto školy chodiť musia do iných škol mestkých. Správa košicko oderbergskej železnice z Prešova do Košíc zaviedla nový vlak takým spôsobom, že cestovatelia nemusia teraz na vlak dlho čakať v Obišovciach. Na domoveň slepých darovali: Karol Ágoston, bývalý professor na tunajšom kráľ. hlavnom gymnáziume katolíckom, duchovný biskupstva satmárskeho a Koloman Piller, statkár z Pillerpekenu 10—10 kor. Akýsík povere oddaní a zaslepení ľudia, jednotlivým posielajú volačú modlitbu a pod farehou hriechu žiadajú od nich, aby ju ďalej poslali 9 druhým známym. Takú modlitbu treba zničiť, bo ona nestojí nič a slúži jedine k rozširovaniu povere. — *Dobó:* Tu-

najšiu chýrnu bryndzu, ktorá minulého roku získala si mnoho pochvaly, začali už dorábať a rozposielať. 1 kilo stojí 1 korunu. — *Hazslin*: Na tunajšiu uprázdnenú stanicu organistu a učiteľa vymenovaný je učiteľ Ján Siska.

Státna nemocnica v Košiciach. Z Košíc píšú, že dostala mestská rada prípis ministra vnútra, v ktorom upovedomuje mesto, že namiesto mestskej verejnej nemocnice chce postaviť v Košiciach štátnu nemocnicu a síce pre 500 chorých. Minister vnútra pod tou podmienkou je náklonný postaviť štátnu nemocnicu, jestli mesto dá zdarma pozemok a fundacionálnu verejnú nemocnicu s úplným zariadením prepustí na ciele novej nemocnice, ďalej jestli mesto Košice 350.000 korunami, stolica Abauj-Torna však 150.000 korunami prispeje ku stavbe nemocnice. V Košiciach prípis ministra vnútra prijali s dostou.

Chýry zo Spiša. Štefana Legezu, sudeu levočskej kráľ. súdnej stolice jeho veličenstvo vyznačil s úradným krížom rádu Franca Jozefa. — Včelársky spolok Karpátskeho okolia doteraz má 71 údov. — V záležitosti podolinsko orlovskej železnice koncessionári pojednávajú s firmou Gregersen. — Na rozvinovanie polície spišské mestá so sriadeným magistrátom štátnej podpory dostali: Gelnica 2000 korún, Nová Ves 5000, Kézmarok 3000, Lubica 2500, Levoča 4000, Poprad 2000, Spišská Bela 2000, Vluchy 2000 a Podhrad tiež 2000 korún. — V starovesskom okrese zo 662 vojopovinných na assentírku ustanovilo sa len 195, ostatní sú v Amerike; odobrali 50. — V Kamjonke 14. marca zhorela jedna stodola. — V Illašovciach obesil sa pánsky gazda Juro Thor. — V Kézmarku nastal pohyb, aby mesto znovu dostalo vojsko.

Preložené jarmoky. Minister obchodu dovolil, aby v meste Bardijove na 15. októbra roku 1913. pripadajúci krajinský jarmok tohto roku výnimočne 8 októbra, na 8. októbra pripadajúci krajinský lichvací jarmok 1. októbra, na 24. decembra pripadajúci krajinský výkladný jarmok 17. decembra a na 17. decembra určený krajinský lichvací jarmok 10. decembra mohol byť vydržiavaný.

Železničná katastrofa. Z Rimavskej Soboty v utorok popoludní o pol piatej hodine odjachať osobný vlak do Tisovea, Do osobného vlaku popoludní okolo pol 7 hodiny v blízkosti stanice Tisole—Kisállomás vrazil za ním jachajúci nákladný vlak. Následkom srážky tri vozne sa vyšinuli z kofajnic a silne sa porúchaly. Pomocný hamovník osobného vlaku Štefan Bodor bol smrteľne ranený. Pomocný hamovníci Jozef Szabó a Blažej Bodor a tohto manželka a malé dieťa ako i jeden žandársky strážmajster nebezpečne boli ranení. Štefan Bodor v stredu na úsvite zomrel. Vyšetrovanie je zavedené.

Zabili ho vo väzení. Zo Segedína dochodí zpráva o pohoršlivej udalosti. Žandári 60-ročného roľníka Ludvika Sajku z obce Nagykomlós upodozrievali z krádeže a chytili ho. Sajko tajil a odvolával sa na svedkov z

Nagykikindy. Nato ho zaviezli do Nagykikindy a odovzdali tamojšej polícii. Na druhý deň rano Sajku našli mrtvého. Vysvitlo, že ho dvaja službu konajúci policajti počas vypočúvania zahlušili. Dvoch nefudských policajtov zatkli.

Veľké vojenské manévry v Česku. Ako z Prahy oznamujú, v lete budú v Česku veľké vojenské manévry. Hlavným veliteľom bude dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand a ku nemu bude pridelený náčelník generálneho štábu spoločnej armády barón Conrad de Hötendorf.

Vysťahovalectvo. Zo stolice zvolenskej vo februári tohto roku 13 osôb sa vysťahovalo do Ameriky a vrátilo sa 6 osôb. V prvých dvoch mesiacoch tohto roku zo zvolenskej vysťahovalo sa 35 osôb, kdežto v prvých dvoch mesiacoch lanského roku 272 osôb odišlo do Ameriky.

Štrajk baníkov v Hornom Sliezku. Z Breslavy sdeľujú, že baňskí robotníci v Hornom Sliezku žiadali 10 percentové povýšenie pláce. Ponevác majitelia baní túto požiadavku odmietli, baníci uzavreli, že v druhej polovici apríla začnú štrajkovať.

Všeobecný štrajk v Belgicku. Belgickí socialdemokrati vo veľkonočný pondelok vydržovali v Bruseli kongress, ktorý obrovskou väčšinou hlasov uzavrel že 14. apríla začne sa všeobecný štrajk. Zaujímavé je, že Vandervelde, jeden z vodcov belgických socialistov prehovoril proti použitiu tejto dvojsečnej zbrane. Domnievajú sa, že všeobecný štrajk potrvá asi za 6 týždňov. Belgická vláda vzhľadom na všeobecný štrajk uzavrela, že rezervistov povolá do služby.

Garamkelecsény (tekov. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vefactený pán redaktor! Aby naši bratia a sestri aj o našej dedine voľačo vedeli, prosím ráčte uverejniť týchto mojich pár riadkov v našom milom Krestane.

My bývame pri Hrone, blízko mesta Léva na peknej rovine. Chotár máme dobrý, bo sa nám všetko urodí, keď nás pán Boh od nešťastia zachráni. Keď chodíme do dennej roboty, dobre nás platia. Cez leto ešte aj malé deti veľa vyrobia. Neni teda u nás najhoršie, vzdor toho ale chlapi už aj od nás chodia do Ameriky. O pár rokov ale každý vráti sa domov. Niektorí ale len čo sa tam naučili americké pesničky. Ako občania musíme snášať dosť veľké farchy, bo sme v lete dali vystaviť veľký mlyn, ktorý spolu máme s pántvom. To nás bude páliť za pár rokov ako obečná prírážka. Malí by sme aj kostol na väčší spravil, bo do terajšieho vojde len polovica nášeho obyvateľstva, keď je sv. omša. Patróna nemáme, ani spôsob na tolké tisíce, že by sme si kostol sami mohli dať zväčšiť. Pán farár, ktorého veľmi radi máme, nebýva u nás. K nám len pán kaplán chodí. Už poldruha roka čo odišiel od nás pán Kákonyi do Viedne, aby sa ešte ďalej učil, ešte ho nemôžeme zabudnúť. On bol prvý, čo nás na-

pomínal na častejšiu spoved a na každodenné sv. prímanie. Od tej doby u nás to mnohí konajú, škoda že ešte len najviac ženy. Radi máme terajšieho pána kaplána. Pána notára máme nového, bo nášho starého notáriusa našli v studni zomretého. Bol už dávno nezdravý a veľmi slabý, len tak sa mohlo s ním stať také nešťastie. Za rychtára vyvolili sme si v lani statočného a všestraune váženého človeka, ktorý už v prvom roku dokázal, že bol hodný našej dôvery. Pre iné veľké starosti ale nemôže ďalej slúžiť a preto už aj zadakoval pánu slúžnemu. Musíme si teda voliť nového rychtára. Mnoho by som mohol písať i o našich školách. To ale nech druhý urobí. Ja ku koncu ešte len tolko spomenem, že u nás už 50 rokov nebolo ohňa, včul ale 15. marca v dome Kudelov vypukol požiar, následkom čoho zhorely dva domy.

Verný Čítateľ.

Zlaté Moravce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosim o laskavé uverejnenie mojich niekoľko riadkov v našom Krestane.

Rád by som volačo príjemného a milého napísal z nášeho kraju, nuž ale akosik sa to neobracia k lepšiemu, tak u nás ako po celej krajine. Naši gazdovia ešte zavše driemu a neotvárajú oči, tým bystrejší sú ale mungovci a na ich čele notári. Tito zvlášte majú vraj byť v budúcnosti ešte väčší páni ako boli posiaľ bo mungovci idú ich prerobiť na štátnych úradníkov. Snáď ku každému postaví žandára, aby sa mu nič nemilého nestalo. Nuž ale veď pride čas, že gazdovia po krajine aj mungom zlomia rožky, ktoré im veľ dlhšie mariastly ako sú ich uši. S mungovcami aj u nás není už k vydržaniu. Musí sa to čím skorej k lepšiemu obrátiť. Aj to všetko zas dobre bude, keď gazdovia po všetkých okresoch krajiny za ablegátov vyvolia si takých obratných, neohrozených zástupcov ľudu, ako je náš poslanec Ján Bartos.

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známu fabriku Ludvika Kállai-ho, *Budapest, VI. Gyár-utca 28*, kde za najlepšie uznané motor mlaciačky k dostaniu sú i na čiastočné zplácanie.

Krajinská pút' do Benátok a do Ríma!

Pút do svätého mesta pohne sa 28. apríla. Svätá pút táto trvá päť dní a tiahne cez Benátky. Pútnici III. triedy za cestu a úplné zaopatrenie platia 115 korún. Pútnici IV. triedy, jestli so sebou donesú potravu, platia 80 korún.

Blížšie vysvetlenie dáva ústredná kancelária Katolíckej Ludovej Jednoty Budapešť IV. Františkánsky plac 7. číslo, II. poschodie.

Odkazy redakcie.

F. U. R. Vďačne uverejnime čo pošlete. Terajšia zásielka príde v nasledujúcom čísle a ráčite dostať žiadané výtisky. — R. K. Sáros. Vyplnili sme vašu žiadosť. Včul aj vy urobte o čo vás prosíme a nepite goralky. — J. K. Sz. Pre opozdenie listu príde v nasledujúcom čísle.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 2. apríla.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	23:10—23:75
» stolnobelohradská, nová	«	22:95—23:55
» peštianska, nová	«	23:00—23:65
« banátska, nová	«	23:45—24:25
Raž prvotriedna	«	19:25—19:45
« druhotriedna	«	19:05—19:25
Jačmeň nový, prvotriedny	«	18:40—19:00
Ovos prvotriedny	«	21:00—21:80
« druhotriedny	«	20:00—20:50
Datelinové sáme, červená datelina	«	200:00—210:00
« « lucerna	«	110:00—136:00
Otruby drobné	«	12:00—12:26
« hrubé	«	12:00—12:20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:60	17:30	17:00	16:70	16:20	15:80	15:20

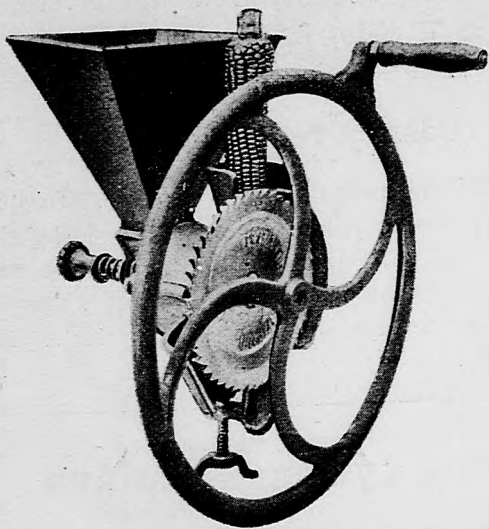
č.	7	7½	8
K.	14:80	13:80	10:40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Šošovica čistá	kor.	36:00—56:00
Hrach lúpaný	«	30:00—32:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30:00—32:00
Rasca (kmín)	«	81:00—81:00
Mak	«	135:00—136:00
Kukurica	«	18:30—18:60
Konopné sáme	«	29:50—31:00
Proso	«	—
Fazula strakavá	«	25:00—26:00
Fazula veľká biela	«	22:00—23:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	6:20—6:50
« « ružové	«	8:40—9:00
« « žlté	«	8:00—11:10

Netreba viac íst do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieť, koľko potrebuje. vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplatí sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieť krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dľa ľuhosti regulovať môže. Čez jednu hodinu možno na ňom somleť 30-40 kgr. kukurice. Smestia sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kol som váži 14 kgr. V hospodárstvach je neoceniteľný. Okrem kukurice možno na ňom mlieť aj očmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj s doposlaním na železničnú stanicu a so zaobalením za 20.- K. Pri objednaní 10.- K treba vopred poslať. — Objednávanie prima

Alexander Takács Budapeť, Rákóczi-ut 8. NK.
Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť poslať sa zdarma.

5 halierov

stojí dopisnička, na ktorej žiadať možno doposlanie mojho hlavného cenníka so 4000 vyobrazeniami. Cenník tento obsahuje najbohatší výber v každej domácnosti potrebných o-ozných článkov a príležitostných darov a rozposiela ho cis. a kráľ. dvorný zaslca

HANNS KON AD, vývozný dom
Brüx číslo 3372. (Čechy).

Pôvodné nikkel vačkové hodinky K 4.20 5.- a vyše. Nikkel budičky K 2.90. Harmoniky k fáhanu K 5.-. Husle K 5.80. Revolver K 7.50. — Zasiela sa s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazi, riziko vytvorené zamena povolená alebo navrat peňazi.

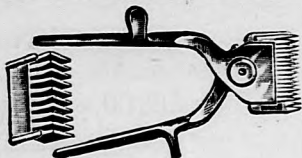
**Oznamy prijíma
administracia**

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Opravdový holičský stroj k strihaniu vlasov

jestli objednania ku mne pošle spolu s týmto ohlasom. Objednanie prima

ALEXANDER TAKÁCS

vel'keho tovaru obchod

Budapeť, 280., Rákóczi-ut 8. NK.

Obrazkový hlavný cenník s 5000 vyobrazením zdarma.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metove posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobrú naplnenú perinu, alebo 1 zpodnú perinu 130 cm. dlhá, 118 cm. široká K 10.-, 12.-, 15.-, 18.-, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.-, 15.-, 18.-, 21.-. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.-, 3.50, 4.-, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dľa vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel' K 27.- lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes** 134. pri Pilsen (Čechy).

Učňa

hľadám na klampiarske remeslo **Dvorák**, nagytapolcsány.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel'!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pavného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80. 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezopovedné navrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

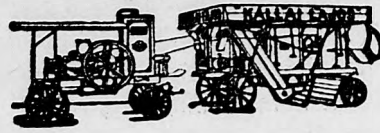
S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Čechy.)

Singerove šijacie stroje!

Celkom nová malá Singerka za K 60.-, dobre opravená pre domácnosť a pre remeslo od K 4 vyše! Bicikle, gramofony, platne ľavných cenách. Na sklade má

Jozef Habán Budapeť, VII., Almássy-tér 14.
Obrázkový cenník pošlem na žiadosť zdarma.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapeť, VI., Gyár-utca 28.

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-miatiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných **Ludvika Kállai** motorov prosine žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Najväčší výber hudobných strojov

každého druhu zasiela všestranne pochvalne uznaná firma

Hanns Konrad

cis. a kráľ. dvorný zaslca vývozný dom hudobných strojov

Brüx číslo 3345. (Čechy.)

V vajnovšom hlavnom obrázkovom cenníku nachodia sa. Husle po K 5.80, 7.-, 10.-0. Dobré harmoniky K 5.-, 8.40 a vyše. Ustné harmoniky K - 60, 1.-, 1.50. Ocariny K - 90, 1.20, 1.80. Hudobné citary K 4.80, 6.80. Koncertné citary K 16.-, 22.- a v. Hovoriacie stroje (phonograf) K 8.50, gramofony K 22.-, 30.-. Flauty, klarinety, stroje k fúkaniu v najväčšom výbere. Zasiela sa s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazi. Riziko vytvorené. Zamená povolená. Hlavný cenník na žiadosť poslať sa každému franko a zdarma.

Najlepšia kosa na svete je kosa z kanónovej ocele.

Prevyšuje všetky fabrikáty.

Tieto kosy rozposielam pri úplnej záruke a ponevác vyhotove né sú z najprvej triedy ocele. za ne berem na seba všemožnú zodpovednosť. S mojimi kosami rýchlo ide robota, bo ľahko režu akukol'vek hrubú slamu. Riziko je vytvorené bo nesodpovedné kosy hneď zamením alebo vrátim peniaze Ku každej kose zdarma dám 1. kus patent kariku.

70	75	80	85	90 cm.
1.80	2.10	2.30	3.35	2.40 kor.
95	100	105	110	cm.
2.50	2.60	2.70	2.80	kor.

ALEXANDER TAKÁCS

vývozný dom Budapeť, 280. Rákóczi-ut 8. NK.

Cenník s 5000 vyobrazením zdarma.